

„Edinost.“
 z izidom enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4 uri zvečer.
 Naročnina znaša:
 za celo leto . . . . . 24 kron
 za pol leta . . . . . 12 „
 za četrt leta . . . . . 6 „
 za en mesec . . . . . 2 kroni
 Naročnino je plačevati naprej. Na naročnikom brez priložne naročnine se aurava ob ozira.
 Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvl.); zven Trsta pa po 8 stotink (4 nvl.)
 Telefon št. 870.

Edinost

Glasilu političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

Oglasi
 se računajo po vrstah v petilo. Za večkratno naročilo s primernim popustom Posiana. Osmrtice in javne zahvale domači oglašitvi itd. se računajo po pogodbi.
 Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu Nepravilni dopisi se ne sprejemajo Rokopisi se ne vračajo.
 Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglašje plačevati loco Trst.
 Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Garinca št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inšeratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst.
 Edinost je moč!

Uredništvo in odgovorni urednik Fran Šodrič. Tiskarnik konzorcij lista „Edinost“ in konzorcij lista „Edinost“ v Trstu.

Zopet nov dalmatinski železniški projekt.

(V „N. F. P.“ priobčil dalmatinski poslanec dvorni svetnik vitez Vuković.)
 Dozdeva se skoro, kakor da ne bi imeli dovolj projektov za dalmatinske železnice, ki naj bi vzdrževale zvezo z monarhijo. Kakor doznajem iz merodajnega vira, se bavijo na poklicanem mestu celo z idejo dalmatinske otočne železnice od Istre s pomočjo trajektov preko otokov Čres in Paga dalmatinsko kopno.

Ideja gradnje železnice po trajektih pač ni povsem nova; taki železniški trajekti so se napravili, ob težavnih okoliščinah, preko velikih morskih očin na Švedskem, Norveškem in Danskem, in slednjič se je izvel takov trajekt na veliki sibirski železnici. Menim tu trajekt na bajkalskem jezeru, ki nam daje dokaz, da so taka podjetja možna ob danih okoliščinah, ako je le resne volje in energije. Zdelo se je namreč, da bo bajkalsko jezero delalo nepremagljive težave nadaljevanju sirske železnice od Irkutka do Sretnska. To jezero je jedno najgloblje kotlin sladke vode na zemlji (do 1500 metrov globločine) in plovstvo na njem je bilo med največjimi radi ta n vladajočih viharjev.

Po dolgoletnih študijah in hidrografrškem proučevanju je odbor sirske železnice sklenil, da se bo prevoz preko bajkalskega jezera vršil na parniku, prirejenem za lomljenje ledu in ki bo jemal na se vse železniški vlak. Prevozna črta je dolga 64 kilometrov in se prevoz vrši s trajektno ladijo, zgradjeno od graditelja trajektov, Armstrong v Newcastlu.

S tem je pač podan dokaz, da je možen prehod preko jezer in zalivov, na katerih so razmere veliko težavnejše, nego na našem Kvarneru.

Omenjeni projekt otočne železnice v Dalmaciji je prav za prav že šteti resni projekt za zgradnjo železniške zveze srednje Dalmacije z monarhijo in z železniško mrežo v okupiranih deželah Bosna in Hercegovina, kar jih je prišlo na tapet v zadnjih tridesetih letih, ne da bi bilo kaj navstalo iz njih.

Od teh projektov vzajem v svrhu te razprave v razgovor le načrt železnice od Karlovca do Knina, v zvezi z že obstoječo dalmatinsko državno železnico Spljet-Knin.

kateri načrt bi bil pač najkrajša in najugodniša železniška zveza z Dalmacijo; kakor tudi znani načrt železniške črte Split-Aržano-Bugojno, da napravim nekoliko primer in da uvodoma omenjeni načrt otočne železnice, ki je v obeh nestrokovnjaka v prvi hip morda neizvedljiv, bližje presodim in spravim v pravo luč.

O razpravi te naloge nastaja v prvi vrsti vprašanje, da-li je ideja gradnje otočne železnice v Dalmacijo res lahko izvedljiva in da-li bi v gospodarskem oziru odgovarjala vsem zahtevam in nadam, ki se goje?

Res gre tu za uredničenje velikega načrta, o čemer pa — ker se je sličen projekt že izvel v še večem stilu, kakor razvidno iz povedanega — ne dvomim, da imamo pravih mož za uredničenje istega. Predpostavivši, da je železniška zveza z Dalmacijo z notranjem monarhije preko ogerskega, ali bolje rečeno, hrvatskega ozemlja izključena, ker je ogerska vlada principijelno nasprotna in more ista po tarifarskih odredbah vsaki čas, kakor se jej poljublja, ovirati promet z Dalmacijo, ostala bi vsakako le pot preko otokov Čresa in Paga za zgradnjo železnice.

Vprašanje je le, kako naj se izvede otočna železnica v Dalmacijo? Pogled na karto zadošča, da dobimo približno črto, ki bi bila blizu v soglasju s storjenimi predstudijami.

Projektovana železnica bi se najbolje odhajala od postaje Lupoglava avstrijskih državnih železnice in bi vodila po dolini Boljunščine, mimo cepiškega jezera do zaliva plominskega (vsega 28 kilometrov). Da bi železnica odhajala od postaje Matulje-Opatija in vodila po istrski Rivijeri, bi pač ne bilo umestno, ker bi bila potem vsa črta otočne železnice odvisna od južne železnice. Od zaliva plominskega (v kateremga bližini so labinski premogniki) vozili bi s trajektnim parnikom tja na otok Čres (rt Prestenica).

Morski kanal med istrsko kopnino in otokom Čresom je tam le pet kilometrov širok; trajektni parnik bi rabil za vso prevozno le četrt ure; in z ozirom na kratkost črte bi zadoščal sredu trajekten parnik (4000 ton), na katerem bi bil prostor za vlak brez lokomotive.

Od rta Prestenica bi železnica vodila po zapadnem obrežju otoka Čresa do glavnega kraja istega imena (25 kilometrov), potem bi, prevoživši kratak tunel, prišla v vransko dolino in po tunelu iz iste, zopet k zapadnemu

obrežju, do mesta Osor in potem po obrežju do rta sv. Andreja (50 kilometrov).

Iz globoko zarezanega, pred valovjem zavarovanega pristanišča svetoandrejskega na Čresu bi se vršila prevoznja do otoka Pag (Puntaloni). (Zvršetek pride).

Pax vobiscum!

(Dalje.)

In kako naj bi bilo drugače? Bojevat se ni moglo z edino pravim orožjem, z argumenti znanstva in resnice, ker nima naš malo izobraženi narod zanje nikakega razuma. Zato so bili voditelji prisiljeni, izbrati si drugo orožje, da žnjim pobijajo v očeh naroda svojega nasprotnika, namreč osebnosti in psovke. Na eni strani posvetna inteligenca, na drugi duhovščina, psovke in osebnosti leto z ene strani na drugo, narod gleda in se topi v nekem notranjem zadoščanju in neskončni sreči, ko vidi, kako se pestijo ti visoki gospodje, njegovi voditelji, občinstvo se smeje, zabava, poska in — surovi. Vsi vemo, kaj čaka družine, v kateri se oče in mati dan na dan psujeta in tepeta vpričo nedolžnih otrok. In kaj družega naj pričakuje naš kulturno mladi, nedolžni slovenski narod, ko si njegovi duševni in narodni prvaki vpričo njega očitajo in podtikajo take podlosti in zlodestva, o kakoršujih se njemu niti sanjati ne more v njegovi prirodni najivnosti? Narod je izgubil vso resnost, življenje se mu vidi neka višja sleparija, v kateri zmaguje in popravlja dobiček tisti, ki razpolaga z večjo zalogo psovk in da več za pijačo, goljaže itd. Strankarska strast je narod tako zaslepila, da vidi v svojem bližnjiku ali samo hudiča ali samo angela, ali nikoli tega, kar je: človeka z vsemi dobrimi in slabimi lastnostmi. Koliko nepotrebne ga zla prihaja iz tega, da se je izgubil čut za pravo človeštvo! In vendar smo ljudje, samo ljudje! Kulturni boj nekulturne množice je pahnil naš narod tako nizko, da je popolnoma otopel, izgubil vso vero v ideale in čut za narodnost, prijateljstvo, zvestobo, poštenje in možko besedo, za prizanesljivost in zanesljivost, značajnost itd.; razlila se je čezenj povodenj korupcije, ki mu je odnesla vso moralno moč, zaupanje v svoje vodnike ter v lastno voljo in moč, ki mu je izruvala iz srca vso plemenitost in velikodušnost ter namesto njiju zasadila bohotno in strupeno

rastlinje samopašnosti in slavohlepa: vse služi svojemu želodecu in povzdigovanju svoje neznatne osebnice. Nikoli še ni videl slovenski svet toliko surovosti in podivjanosti! Kaj naj začnemo s tako propalim, bolnim zarodom, ki nič več ne čuti, ki ga nič več ne gane, ki se samo posmehuje! S svojim kulturnim bojem smo dosegli torej to, da smo žnjim svoj narod moralno ubili in mu vzeli tako zadnje orožje, ki ga potrebuje v težkem boju za obstanek.

Izgubo moralne zaslombe in moči nam razsvetljuje s strašno lučjo nekatera dejstva: začetkom decembra 1900 smo obhajali Slovenski stoletnico Prešernovega rojstva. Vsi slovanski narodi so občutili pomen in važnost momenta, iz najvišjih slovanskih krogov so prihajali v Ljubljano telegrami. In kako smo proslavili mi Slovenci sami svojega Prešerna, osobito Ljubljana? Vzrok tiči globlje in nikakor ne velja izgovor volilne razburjenosti! Kako naj si razlagamo, da se šezdaj ni nabrala potrebna svota za Prešernov spomenik? Na pr. pri Čehih samo namignejo in v par letih imajo sto tisočakov na kupu. Kako po malem kapljejo prispevki za velevažno družbo sv. Cirila in Metoda! Kako slabo je bila obiskana prva slovenska umetniška razstava v Ljubljani! Kako se je prodalo kipov in slik? Koliko členov ima Slovenska Matice? Slovensko gledališče toliko da izhaja. Nobeno narodno podjetje ne vspeva. Nekateri listi ne prihajajo preko 1. številke, stari in priznani listi kolebajo mej življenjem in smrtjo in vzdružuje jih le z največimi žrtvami. Knjiigarjem plesnijo pod streho kupi knjig. Naši arhitekti, slikarji in kiparji, koliko dobivajo naročil v domovini? Kdor se izgovarja z uboštvo, naj gre pogledat v kmečke in mestne hranilnice: skopuštvu cvete, izgovor uboštva ne velja! Vzrok tiči globlje, to je apatija, ki temelji v splošni demoralizaciji. Vse kulturno delovanje je običajno orožje: psovke in podtikanja. Kje je slovenska učenost? In naša literatura in umetnost? Nič velikega, posebnega, malo lastnega. Večina naših umetnikov presaja tuje, eksotično cvetličje, večina naših pesnikov poje o »bolnih rožah« in se pači in zvija

PODLISTEK. 18

Notturmo.

Spisal: Ksaver Šandor-Gjalski. — Prevel: Radi.
 »Ne — ne tako, ali zopet. — Poslušaj me in pojdi od tu prej ko mogoče — še sedaj. Ker — no da, ti mi oprostiš, ako jaz tvoje pripovedi drugače umem. Tvoje prikazni so halucinacija na taki stopinji, da ima tu posla strokovnjak. Takov ne smeš ostati.«
 »Ti me gotovo smatraš blaznim, a jaz ti pravim, da ni več dvoma v tej stvari, — jaz doživljam realno vse, kar ti pripovedujem. Da sem blazen, tedaj bi moral čutiti v intervalih, da so moji doživljaji navadna bolezen — mojih možgan.
 »Poslušaj me! Ne pravim ti, da si blazen, da si bolan na možganih, da si bolan na umu, no — dandanes znamo že, kaj zamore avtosugestija. Ti si sam sebi ustvarjaš one doživljaje.«
 »A kaj je pa z rokopisom — kaj s cvetlico — kaj z vizijo Gjemine nesreče?«
 »Kaj — kaj!« začel je prijatelj, no — jaz ga nisem dalje poslušal, ker v istem srenotku — točno ob določenih minuti — je vstopila v sobo Jelena.
 »Evo je!« sem vskliknil napram njemu in jej šel nasproti.
 »Koga . . ?« — Lucij — za Boga — kam hočeš — kaj — ti je? Veruj mi — nobenega ni — v sobi, sva le jaz in ti. Ah — nesrečni moj prijatelj!« izvil se mu je obupen vsklik. Opazil sem na njegovem licu, da ne dvomi več o moji blaznosti.
 »Ti si vendar došla?« sem se obrnil k Jeleni.
 »Določeno je — moram! A dobro je, vsaj prepričava prijatelja, da nisi blazen.«
 »Ali on te ne vidi, — trdi, da ni nobenega v sobi, razun mene in njega!«
 »Lucij — kaj govoriš? Poslušaj me — ti se razgovarjaš sam s seboj, poleg tebe ni nikogar!« je vskliknil prijatelj.
 »Slišiš-li?« sem rekel Jeleni, ki je sela na kanapè in odložila paleta.
 »Slišim ga, a naravno je, da me ne vidi in ne čuje, ker njegovi organi niso v onem stanju, v katerem so tvoji in v katerem je edino mogoče, da me vidi.«
 »On mora torej misliti, da sem blazen!«
 »No — ti ga moraš postaviti v isto stanje, v katerem si ti, pa me bo videl.«
 »Morem-li?«

»Seveda. Treba le, da hočeš, želiš, da sežeš med njegovo individualnost in da mu rečeš — naj me vidi isto tako kakor ti, — pa me bo videl.«
 »Prijatelj!« sem se obrnil k njemu in mu povedal, kakor mi je rekla Jelena. On se je porogljivo zasmel in pokimal z glavo, no — ni mi bilo treba ponoviti svoje naloge, kajti lice mu je bilo čudno izpremenjeno in on se je zagledal v mesto, kjer je sedela Jelena.
 »Vidiš-li sedaj? — Kaj ne — ti vidiš?«
 »Da — jaz vidim — ali — — ali —«
 »Ne dvomi več. A ti Jelena, daj, povej mu, da si res tukaj!«
 »Evo vam moja roko. — Naj vam bo kakor nevernemu Tomažu. Z dotikanjem se uverite,« je rekla Jelena in mu nudila svojo krasno roko z dražestnim in ljubkim nasmeškom na licu.
 On se je priklonil in jej poljubil roko. Jaz sem sem se slavedobitno in glasno zasmel, no, isti trenotek ni bilo več Jelene. Niti on, niti jaz je nisva več videla.
 Prvi hip je zavladal nad nama mir od strahu, bojzani in zmešnjave. . . .
 Jaz sem spregovoril prvi.

»Torej, kaj praviš sedaj?«
 »Nič. Isto, kakor prej. Priznavam, da sem videl, ali to je proizvedeno s sugestijo — hipnozo.«
 »Oh — ti si nepoboljšljiv!« sem vskliknil skoro ljut.
 Konec najine razprave je bil, da mi je priznal mističnost, celo transcendenčnost vsega mojega slučajja. Ali vedno je trdil, da so takšni doživljaji nevarni duševnemu zdravju, ter sem mu moral obljubiti, da pojdem žnjim v Pariz, ali v Naney k tamošnjim glasovitim hipnotizerjem.
 Evo me sedaj pri Charcot-u, kateremu sem po njegovi želji verno načrtal s temi besedami svoj doživljaj.
 * * *
 Pisateljeva spomba. Ko sem bil pred dvema letoma v Parizu, sem se v vlaku za Versailles slučajno seznanil z nekim mladim ruskim dijakom, kateri je poslušal Charcotova predavanja. Ko sem mu povedal, od kje da sem, vdaril se je mladenič po čelu ter vskliknil:
 »E — vi ste torej rojak nesrečnega Lucija Banješića! Morda ste ga poznali?«
 »Nisem ga poznal osebno. Ali iz časni-

»Evo je!« sem vskliknil napram njemu in jej šel nasproti.
 »Koga . . ?« — Lucij — za Boga — kam hočeš — kaj — ti je? Veruj mi — nobenega ni — v sobi, sva le jaz in ti. Ah — nesrečni moj prijatelj!« izvil se mu je obupen vsklik. Opazil sem na njegovem licu, da ne dvomi več o moji blaznosti.
 »Ti si vendar došla?« sem se obrnil k Jeleni.
 »Določeno je — moram! A dobro je, vsaj prepričava prijatelja, da nisi blazen.«
 »Ali on te ne vidi, — trdi, da ni nobenega v sobi, razun mene in njega!«
 »Lucij — kaj govoriš? Poslušaj me — ti se razgovarjaš sam s seboj, poleg tebe ni nikogar!« je vskliknil prijatelj.
 »Slišiš-li?« sem rekel Jeleni, ki je sela na kanapè in odložila paleta.
 »Slišim ga, a naravno je, da me ne vidi in ne čuje, ker njegovi organi niso v onem stanju, v katerem so tvoji in v katerem je edino mogoče, da me vidi.«
 »On mora torej misliti, da sem blazen!«
 »No — ti ga moraš postaviti v isto stanje, v katerem si ti, pa me bo videl.«
 »Morem-li?«

v ponarejenih čustvih, naši novelisti pripovedujejo o »umirajočih ljudeh«, smrtna sapa veje in duhove teži dušič v onj po velem evetju. Koliko imamo Slovenci lastnih tvorine, koliko naših kmetov obdeluje polje s stroji? Obtičalo je vsako kulturno delo, ves napredek, ker absorbira vse narodove moči »kulturni boj«. (Pride še.)

Politični pregled.

V TRSTU, dne 14. februarja 1901.

Dražavni zbor. (Zbornica poslancev.) O večeršnjem govoru češkega poslanca Stranskega, s katerim je utemeljeval nujni predlog, da se otvori adresna razprava, je prišlo do viharnih prizorov med govornikom in levičarji.

Za Stranskim so govorili drugi voditelji strank. Nemški govorniki so se izrekli proti adresni razpravi, ker ob sedanjih razmerah v avstrijskem parlamentu nikakor ne bi mogli priti do soglasja.

V imenu Slovencev je govoril dr. Ferjančič, v imenu Italijanov Malfatti. Govor prvega prinesemo po stenografičnem zapisniku in dodajemo tu le, da je govornik žigosal vladni sistem na Koroškem, Štajerskem in Primorskem. Zlasti na Primorskem je zistem tak, kakor da hočejo te pokrajine pripraviti za bližnje kraljevstvo.

In neposredno za temi izvajanji je imel predsednik italijanskega kluba, baron Malfatti, toliko poguma, da je govoril tako, kakor da vlada povsodi, tudi na Primorskem, proganja Italijane!!

Nujni predlogi za otvoritev adresne razprave niso dobili potrebne dvotretjinske večine in je zbornica z veliko večino — proti so bili le Velikonečci in socijalni demokratje — sprejela predlog Bärreitherjev, da zbornica sklene le izjavo lojalitete. O tem predlogu je začela takoj meritorna razprava, v kateri je prvi začel govoriti dr. Kramar.

Včeraj so interpelirali: Spinčič radi ljudskega šteta; Perić radi jezika na poštai upravi v Dalmaciji in o pisanju krajevskih imen; Biankini radi iztirjevanja davkov in radi tolmāčenja zakona o boleznih mej živino.

Parlamentarne stvari. Od Jugoslovanov so izvoljeni: v legitimacijski odsek dr. Šusteršič in Plantan, v peticijski Žičkar, v imunitetni dr. Klaič in Vencajz.

Klub Poljskov je sklenil, naj bodo razprave legitimacijskega odseka javne. Tako je prav. Tako izve vsaj širši svet, kako so se vršile volitve na Primorskem.

Smrt Milana in avstrijska politika na Balkanu. Kjer je resnični prijatelj naroda srbskega, izrekajo povsem soglasno sodbo o pokojniku, ki bi bil lahko velikan v zgodovini svojega naroda, a je moral preminoti v izgnanstvu, iztiran od sina, zapuščen od soproge, omrznjen od lastnega naroda. To sodbo je »Hrvatina« izrazila lapidarno, s par besedami: »V Milanu je bilo glave, a ni bilo sreča!»

Praska »Politika« pa posebno povdarja, kar smo izrekli tudi mi, da namreč tudi regentstvo Blaznovac, Ristić in Gavrilović ni bilo brez krivde, ker ni skrbelo za pravo vzgojo mladoletnega kneza. Prški list pravi povsem umestno: »Dolžnost odgojateljem bi bila, da ne skrbijo le za izobrazbo njegovega duha, ampak tudi njegovega značaja. Ali zdi

kov znam, da je — mislim — izvršil samomor radi nesrečne ljubezni — zli se mi, od žalosti, ker mu je umrla zaročenka.«

»Harašo — harašo*! Isti je. — Ali znate še nekaj? Prišel je pred svojim činom semkaj, da pove profesorju svoje doživljanje. Napisal je cel roman. Charcot je prečital istega, — meni ga je dal, da ga prečitam, — in nismo ga ozdravili. V hipnozi so mu rekli, da mora vse pozabiti, kar se tiče njegovih vizij in halucinacij, — baš, kakor da bi jih ne bilo nikoli. In res, šlo je krasno od rok. Lucij je popolnoma pozabil na prekrogobni roman — in na brezsmrtno dušo — vse to je bilo kakor izbrisano iz njegove pameti. Včasih pa je še vedno žaloval po zgubljeni ljubici. Bol ga je tako prevladala, da je v tem obupu segnil po revolverju. — Kedo bi bil mislil, da je takšen? — Ako želite rokopol njegove izpovedi, — lahko vam ga dam —«

Tako sem prišel do Lucijeve povesti. (Zvršetak.)

* Po ruski: »Dobro — dobro.«

se, da je njegovo življenje že takrat zadobilo smer, ki je potem postala toli pogubna zanj in za Srbijo.»

No, Milan, če je kedaj mislil na svojo smrt, gotovo sam ni pričakoval, da bi resnični prijatelji naroda srbskega, ki so morali biti njegovi nasprotniki, drugače pisali o njem. Ali tega tudi ni pričakoval, da mu tudi oni, katerim na ljubo je zapustil narod svoj in mu iztisnil neštete vzdihljave in solza, namenejo kamenja v grob. Ne spominjano se z lepa gnusnejega prizora nego nam ga nudi židovska »Neue Freie Presse« v uvodnem članku od minolega torka posvečenega Milanu. Čitajmo le odstavke:

»Ob odru, na katerem leži Milan, človek ne najde sentimentalnosti in nobenega spoštovanja, razun onega pred smrtjo. Ni v zgodovini svoje dežele, ni v zgodovini svoje dinastije ne bo Milan dalje živel kakor kdo, čegar spomin je obsevan od hvaležnih spominov. Celo tragika njegove smrti sama ne razširja nad njegovim spominom evita, ki bi deloval spravljivo. Svojemu narodu ni bil v izgled, kajti manjkalo mu je vsega, kar dela značajno osebo... Ni sočutje, ni ljubezen, ni pijeteta ne obdajajo odra, na katerem leži.« Nadalje pravi dunajski list, da se je Milan slednjič ujel v svojih lastnih zunjakah.

Tako sramoti in tira v blato isti list, ki je glasilo tistih krogov, ki so svojo slavofočno politiko na Balkanu opirali baš na slabe instinkte v pokojniku in so brezobzirno izkoriščali baš njegove zmote.

Ali če se nam že gabi ta brutalni cinizem v nehvaležnosti, ta cinizem, ki blati spomin moža, ki je bil skruniteljem udan do zadnjega, pa smo naravnost osupnjeni, ako jedna »Neue Freie Presse« piše: »Ali na izgledu Milanovem se kaže, kako na nepravilni poti je politika, ki se ne trudi, da bi odlošaje do sosednjega naroda napravila popularna v istem narodu samem, ampak ohranitev istih naslanja le na očesi jednega jedineca, pa bodi isti tudi kralj.«

Čim bolj je sveta resnica to, kar je tu napisal dunajski list, tem večja drznost in nesramnost se nam vidi, da nam jo kriči ravno »Neue Freie Presse«. To je že tartiferija skrajne vrste. Kdo je inavguriral in jo vzdrževal tisto politiko našo na Balkanu, ki se je opirala v Bolgarski na jednega jedinega Stambulova in v Srbiji na jednega jedinega Milana?!

Kdo je bil neprestano z bičem za našimi državniki, da so tirali politiko, ki je rezala v čustvovanje balkanskih narodov? Kdo je se svojimi tendencioznimi dopisi iz Sredca in Belegrada neprestano varal svet in ga zavajal v kriva naziranja o stvarih na Balkanu, nego ravno tisti židovski madjarski in nemški krogi, v katerih imenu govori »Neue Freie Presse«?! Kje je imela svojo zaslonbo tista nesrečna politika, ki se je opirala izključno na očesi Stambulova in na očesi Milana in ki nam je slednjič napravila malone vse simpatije med balkanskimi narodi in spravila s tem v nevarnost življenske interese monarhije na Balkanu?! Mar ni bila to »Neue Freie Presse« se svojim zaledjem?! Avstrijska diplomacija je mnogo grešila na Balkanu, a da je grešila, jo je v prvi vrsti silila »Neue Freie Presse«, opta na židovske milijone.

In vprašamo nadalje, kdo pa dandanes najglasneje zahteva v notranjem Avstrije politiko — politiko nemškega državnega jezika, politiko nemške hegemonije, politiko poniževanja nemških narodnosti, politiko torej, ki mora naravnost ubijati simpatije slovanskih narodov na Balkanu do nas?! »Neue Freie Presse« in njeni zaplečniki! Kaj naj si mislimo torej, ako nam taki ljudje govore o potrebi, da svoje odnose do balkanskih držav napravimo popularne med narodi?!

Židovski politiki bi zaslužili pač, da vse kamenje, ki je mečejo sedaj v grob Milanov in na avstrijsko diplomacijo, ker je bila z Milanom, zasuje njih same. S tem bi bil ustvarjen glavni pogoj za pametno avstrijsko politiko na Balkanu.

Nemiri na Španjskem. V Madridu nadaljujejo demonstracije, množica je napadla orožnike s kamenjem in streljala nanje s samokresi. Orožniki so tudi vrnili s streljanjem in ranili 7 oseb. Zaprtih je 35. Vlada je prepovedala izdajanje lista »Pais«, ker je prinesel svoječasi obsodbo grofa Caserte radi njegove udeležbe na karlističnem gibanju. To obsodbo je prinesel »Pais« z daljšim, jako pikantnim komentarjem. Listom so prepove-

dali pisati poročila o nemirih in napadati vladarsko hišo. ■

Danes se ima vršiti poroka princezinje Asturske; prisostvovati smejo le povabljeni. Dijaki napravijo ob tej priliki žalovalno demonstracijo.

V Santandru so udrli demonstranti v neki karmelitanski samostan, pokončali vse, kar jim je prišlo pod roko in potem zažgali. Pravočasno priteklim orožnikom se je posrečilo pogasiti ogenj. Streljali so potem v zrak, da razpršijo množico, toda ta je tudi odgovarjala s streljanjem.

V Barceloni so bile burne demonstracije pred jezuitskim kolegijem; demonstranti so metali kamenje v poslopje.

V Villamezza-Geltru so kamenjali demonstranti župnišče, ker je župnik spisal neki članek proti demonstracijam.

Uboga Španjska. Na zunaj si prišla ob ves ugled, nehala si biti svetovna vlada posestva onkraj so se ti skrčila, zgubila si kolonije, ki so ti bile virom neizmernega bogatstva, nekdanji sijaj ti je ugasnil, a sedaj ne moreš še v skrčenih mejah priti do miru in konsolidacije, ker si razjedena in razdejana od ljutih strankarskih bojev.

Ministerska kriza v Italiji še ni rešena. O sestavi novega kabineta razširjajo se razne kombinacije, ki pa so gotovo vedno neosnovane in ne kaže, da bi jih omejili. Skrajna levica bo baje podpirala Zanardelli-jev kabinet, noče pa imeti nobenega zastopnika v istem, baje radi tega, da ne bi se ji očitalo koristolovstvo (?). Teško je verjeti, da bi bili italijanski politiki kar čez noč poztali tako idealni.

Tržaške vesti.

Imenovanje. Poština vežbenikoma sta imenovana: doučeni učeneec mornarske akademije, Karol Pecenco v Trstu in doučeni pravoslovce Marij Demonte v Gorici.

»Slovenec« pravi v sinočnji številki, da smo mi v zvezi proti zastopnikom slovenskega »ljudstva«. Mi res ne vemo kako more »Slovenec« take trditve braniti pred svojo vestjo?! Za nas je zastopnik naroda vsakdo, ki je izvoljen od naroda, a pravi zastopnik le tisti, ki je za zložno delo vseh zastopnikov tam, kjer je tako zložno delo imperativ ljubezni do svojega naroda. Mi nismo bili nikdar in nikjer zato, da bi se katerisibodi slovenskih poslancev kje izključal, nismo bili torej nikdar proti komu; le proti temu smo, da bi si kdo arogiral pravico za izključanje drugih iz zastopstva naroda!!

Smešno in žalostno. »Slovenec« je ob blamaži, ki jo je doživel vodja njegove stranke v parlamentu zbok svojega skrajno — da ne rečemo hujšega — neparlamentarnega postopanja prišel že popolnoma v konflikt z logiko. V večeršnjem uvodnem članku očita, n. pr. zopet in zopet, da sta posl. Robič in Ploj zapustila kmečke poslance in se pridružila zastopnikom mest. Ali »Slovenec« res ne ve, da je večina poslancev v hrvatsko slovenskem klubu iz kmečkih občin?! Ali se »Slovenec« ne huduje dan za dnem tudi nad onimi dalmatinskimi poslanci, ki so zastopniki mest, ker niso pristopili k njegovi skupini?! No, ako bi kranjski konservativci smeli sedeti z zastopniki dalmatinskih mest, zakaj bi pa potem Robič in Ploj ne smela?! Slednjič pa gospoda pri »Slovenec«: vaša stranka ne le, da bi rada sedela skupaj s zastopniki dalmatinskih mest, temveč je hotela tudi sama zastopati ista kranjska liberalna mesta, katera zastopajo Ferjančič, Plantan in Tavčar! In vprašamo: ako bi bila »Slovenčeva« stranka zmagala v kranjskih mestih, ali bi dotične svoje izvoljence tudi gonila iz Šusteršičevega kluba in jih obsojala, naj bodo brez streh?! Prosimo odgovorite!

Stvar je resna: kam pridemo, ako bomo kopali propade med stanovni naroda, ako bomo vzbujali v priprostem ljudstvu menenje, da sploh ni možno, da bi zastopniki kmetijstva in meščanstva sedeli skupno v ježnem klubu?! Na ta način ne pridemo nikdar več do skupne raprezentance naroda nasproti vnanjemu svetu! Poljaki in Čehi delajo ravno nasprotno. Le mi Slovenci... i seveda, smo pač — Slovenci!

Lahonstvo in ščavi! Pišejo nam: Pred kakimi 20 leti smo slišali razne laške težake, ko so nas in naš jezik nazivali s ščavi in ščavo! V teku teh 20 let se je spremenilo marsikaj v tem pogledu.

Danes je redek slučaj, da bi nas nižje ljudstvo pitalo se ščavi, ker se je to ljudstvo kolikor toliko omikalo, ali vsaj spametovalo! To spremembo pa so opazili tudi »omikaneji« irredentariji, zato so danes oni, ki nas obkladajo se ščavi!

Prvo mesto za ta, 2000-letne kulture vredeni naslov — imajo magistratovi organi, osobito oni za ljudsko štetje!

Te dni je bil klican na sekeijo pri stari mitnici neki c. kr. uslužbenec. Klicali so ga na odgovor, zakaj da je dotično polo izpolnil v slovenskem jeziku! Ko je mož odvrnil, da je toril to, ker je ta jezik njega materini in občevalni jezik, mu je uradnik rekel: »Vi ste v službi na pošti, kjer se govori le italijanski!!«

Stranka je povedala g. uradniku, da na pošti se govori nemško, slovensko in laško, kar pa nima nič opraviti z občevalnim jezikom, ter je določno izjavila, da je njega in njegove družine občevalni jezik slovenski! Tam nekje v kotu se je na to oglasil neki drugi »uradnik« in rekel: »Kaj nam tu pridigate, tu nismo — ščavi!«

Naš mož, ujaljen po tem, — za magistratnega uradnika — nedostojnem vskluku, je odgovoril: »Gospoda! Mene ste pozvali semkaj, zato zahtevam, da se z manoj vedete dostojnejše, ker drugače se utegnem obrniti na drugo pristojejnje mesto!« — Še le na to kategorično zavrnitev začeli so postopati žnjim, kakor se postopa s človekom!!

Iz Rojana se nam poročajo, da je tam na št. 102, kjer bivajo rodbine Fornič, Simonič in Zetko, magistratov uradnik popisal, ne da bi izpolnil 13. rubriko, to je občevalni jezik.

V Škorklji št. 3. stanujejo družine Ferluga Iv. Marija, Pipan, Čibej in Kranje. Tem je hišni gospodar Drioli vrnil slovensko izpolnjene pole ter vseh prepisal na laški jezik in jih tudi zapisal, da govore — italijanski!!

Vi gospod urednik si že gotovo mislite, da ne bo več konca tem pritožbam?! To si mislim tudi jaz, a radoveden sem, kaj si morajo misliti slavni vladni organi — ko čitajo te spomenike nečuvnega postopanja, ki je v sramoto sedanjemu prosvetljenemu veku.

Laško hiperjunaštvo. Predvečerajšnjim so se moretti, Žilje in tisti delavei, katere je mestna plinarska poslala spremit genoveške delave, vračajoči se od demonstracij na kolodvoru, ki so v prvi luči pokazale šarlatansko nprav naših »ljubih« sodeželanov, podali demonstrirat pred »Avantijevo« ur dništvo. Ko se je na to izza ogla pokazala jedna »suma policajeva kapa«, izgubila in razpršila se je vsa ta »junaška« družba, ki se je držala kakor da bi hotela uprizoriti splošno ustajo, da ni bilo potem niti sledu o njej. — To so junaki — vedno enaki!

Občni zbor pevskega društva »Kolo« Minolo nedeljo, dne 10. t. m. se je vršil, kakor je bilo razglašeno, občni zbor vrlega pevskega društva »Kolo«. Udeležba je bila precej množestvilna.

Po pozdravu podpredsednika g. Antona Vatoveca, je tajnik g. Fran Kravos prečital letno poročilo.

Iz tega posnemamo, da je društvo priredilo v minolem letu tri večje veselice in pet manjših zabav. Zato se je udeležilo polnoštevilno razvijta zastave bratskega društva »Nabrežina« v Nabrežini; je sodelovalo na veselici narodnih goslarjev pri sv. Jakobu, je sodelovalo na veselici ženske podružnice sv. Cirila in Metoda v Rocolu in je v oddelkih priredilo več manjših izletov v okolice (enega celo v Pomjan l)

Iz blagajnikovega poročila posnemamo, da je »Kolo« imelo 2145.07 K dohodkov in 2016.72 K stroškov. Prometa je bilo 4161.79 K. Za društveno zastavo je nabranih 600 K, ki pa niso »pojedene«, kakor govore nekateri »dobri prijatelji« tega društva, ampak so naložene v »Trž. posojilnici in hranilnici«, nekaj pa je v rokah društvenega blagajnika.

Novi odbor je sestavljen tako-le: Predsednikom je izvoljen g. Miloš Kamušič. V odbor pa gg.: Vatovec Anton, Bukovič Fran, Rože Josip, Bone Fran, Podbršek Anton, Kolb Josip, Volčič Vekoslav, Malič Dragomir in Lukančič Ivan. Namestniki: gg. Svetina Anton, Škerjanc Ivan in Pavlič Ferdo. Pregledovalci računov pa: gg. Čebihin Ivan, Čuč Anton in Sever Fran.

V prvi seji, ki se je vršila dne 12. t. m. se je odbor konstituiral kakor sledi: podpredsednikom je bil izvoljen gosp. Anton

Vatovec, tajnikom gosp. Bukovič Fran, blagajnikom gosp. Rože Josip, arhivarjem gosp. Kolb Josip in nadzornikom pevskih vaj gosp. Svetina Anton.

Iz tega kratkega poročila lahko vsakdo razvidi, da pravko društvo »Kolo« stori vse, kar se da storiti o sedanjih za naša društva žalostnih razmerah! Kaj in koliko bi se pa še le storilo, ako bi mogli nastopati v gledališčih!

Židje, irendentariji, lahoni žele, a tudi nekateri narodnjaki menijo, da bi bilo bolje, ako bi ta in druga trala društva izginila; mi pa pravimo, da naj žive, dokler bo narod podpiral te, res ne velike, ali vseeno krepke narodne trdnjave!

Ob zaključku tega poročila kličemo našemu »Kolu«: Le tako naprej z narodom za narod!

K o l a š.

Stavka v ladjedelnici S. Marco traja dalje, ker ravnateljstvo ladjedelnic noče popraviti delavcem storjene krivice, ki jo je napravilo s tem, da so se kršile pogodbe. Deputacija delavcev je zahtevala na ravnateljstvu, da se odpuščenim delavcem izplača zasluženi denar, katerega dosedaj še niso prejeli.

Za zadnje dni pusta. Policijsko ravnateljstvo doposlalo nam je naznanilo v katerem se določa red pustnih korzov. Med drugimi navadnimi navodili je prepoved metanja, kakoršnjih koli predmetov, ki bi zamogli raniti ali žaliti osebe, kakor tudi prepoved metanja »serpentine«. Menda ni treba posebej omenjati, da je naznanilo sestavljeno edino le v blaženi laščini. — Kdaj je vendar neha tako preziranje našega jezika.

Nagla smrt. Sinoči ob 11. uri je sedel v gostilni »alla bella Trieste« neznan mož mornarske zunanosti. Vse na enkrat se je naslonil z glavo na mizo in ostal tako, ne da bi se bil zganil. To videč šli so k njemu nekateri navzočih in so opazili v svoj strah, da je mož nezavesten.

Kmalu na to je prihitel med tem poklicani zdravnik, ki pa je spoznal, da je mož že mrtev. Mrtvo truplo so odpeljali v mrtvašnico k sv. Justu.

Z okna je padla 5-letna deklica Angela Borsoni in si ranila glavo.

Ponesrečil je sinoči 22-letni mehanik Evg. Bertuzzi stanujoč v ulici Castaldi števil. 4. — V ulici Scuole nuove uzela mu je burja klobuk in ga odnesla v bližnje ograjeno dvorišče. Ko je lezel črez ograjo po klobuk, spodrsnilo se mu je in padel je tako nesrečno, da si je zlomil nogo. Na njegovo upitje, prihiteli so policaji, ki so potem z bližnjega komisarijata telefonično pozvali zdravniško pomoč. Došli zdravnik dal mu je najnujnejšo pomoč in ga je potem dal odvesti v bolnišnico.

Požar. Ob 12. ponoči gorelo je v Sticottijevi prodajalnici v ulici Stadion št. 23. Prihiteli ognjegasei so kmalu pogasili ogenj, ki pa ni napravil velike škode. — Mačka, ki je bil v prodajalnici, je dim zadušil.

Dražbe premičnin. V petek, dne 15. februarja ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Molin a vento 1, oprema zaloge, puter, železna blagajna in tehtnice; Rocol 624, konji in vozovi; Sv. M. M. zgornja 289, tehtnice, oprema zaloge, jestvine in hišna oprava; ulica dell' Istria št. 6, hišna oprava; ulica delle Poste 12, hišna oprava; ulica S. Sebastiano 4, oprema zaloge, butiljke in kozarci.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 4.0, ob 2. uri popoldne 4.0 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 762.9. — Danes plima ob 5.51 predp. in ob 8.6 pop.; oseka ob 0.29 predpoludne in ob 1.11 popoldne.

Vabilo na veliki ples, ki ga priredi pevsko društvo »Adrija« na pustno nedeljo, t. j. dne 17. februarja t. l. v krasno odlični dvorani »Narodnega doma«. Začetek plesa ob 4. uri pop. in traja do 11. ure zvečer. Ustopnina k plesu za moške 70 nč., za ženske 30 nč. Ustop je dovoljen tudi dostojnim maskam.

Omenjamo še, da se bodo na tem plesu pele tudi narodne pesmi, ki so bile nalašč zložene za to pustno sezono, da se tudi v Barkovljah razširijo namesto laških »canzonete«. Torej upamo, da se v nedeljo vsi prijatelji plesa in lepih narodnih pesmi udeležijo velikega plesa v Barkovljah.

Za moško podružnico sv. Cirila in

Metoda so nabrali v rodoljubni hiši g. Josipa Cerkeniča pri sv. M. M. Spodnji o priliki poroke njegove hčerke gee. Ursuline z gospodom Ivanom M. Pregarcem. Rajko Logar v Pregarjih p. Podgradu nabral na svatovščini g. Josipa Bubnič in Ivanke roj. Mavrič na Pregarjih 5 K 52 st., g. J. Benkovič nabral v Bazovici dne 7. febr. na »kant« jedne smotke »Havane«, ki je vstala g. Benkoviču, 5 K 17 st.

Tržaško podporno in bralno društvo priredi, kakor je bilo že v svojem času v cenjeni »Edinosti« objavljeno, drugi in zaletni plesni venček dne 16. t. m. v lastni dvorani ulica Stadion št. 19 I. n. Pričetek ob 9. uri zvečer in bo trajal ples do 4. ure zjutraj. Vstopnina za moške 60 st., za ženske 40 st. Ker se posebnih vabil ne bo razpošiljalo, uljudno vabi tem potom vse društvenike in drugo našo plesa željno mladino na obilno udeležbo.

Veselični odsek.

V počestitve spomina pok. Andreja Mušiča je daroval gospod dr. Josip Abram družbi sv. Cirila in Metoda 10 K. — Gosp. Fran Ferfila iz Gorice pa nam je doposlal 20 K za družbo sv. Nikolaja z besedami: Namesto venca na grob prijatelju-rojaku Andreju Mušiču, ki si je izvolil — enako našemu Jvanu Dejaku — senožeška rodna mu tla k zadnjemu počitku.

Tamburaški zbor »Škedenjske čitalnice« priredi v nedeljo 17. t. m. zadajo veliko pustno maskarado v veliki plesni dvorani v Škedenji. Začetek ob 4. uri popoldne. Ples traja do 3. ure zjutraj.

Vesti iz ostale Primorske.

× Poročilo in poziv. S Kopersčine nam pišejo dne 11. febr. 1901:

Ker je bil v Ledeljo dne 10. t. m. krasen zimski dan, podal sem se na izprehod v bližnje Pobege. Na poslopju konsumnega društva je vihrala naša ljubljena trobojnica. Na vprašanje »kaj to pomenja?« — mi je odgovoril neki starček, da danes zboruje pevsko-bralno društvo »Ilirija«. Kakor strasten pevec in ljubitelj pevskih društev sem se podal koj v zborovalno dvorano, kjer sem uzrl krasen vence pevk in pevcev, ki so pazljivo poslušali poročilo društvenega tajnika.

Iznenadilo me je slišati, da je imelo društvo v prošlem letu 101 (!!) uda, kar je v resnici veliko število za vasico, ki šteje le kakih 50 hiš, števil. Še bolj me je razveselilo slišati, da je v »Iliriji« vpisanih tudi nekaj Italijanov, ki so marljivi in jako dobri slovenski peveci!

Kako je »Ilirija« delovala v prošlem letu, pričajo nam dogodki na Kopersčini v mesecih november in december min. leta. Vsaki ud bil je na svojem mestu. . . .

Društveni tajnik (jurist g. Anton Valentič) je vskliknil, da bi »Ilirija« še mnogo več storila za izobrazbo svojih členov, ko bi imela na razpolago vsaj nekoliko slov. knjig, katere bi udje radi čitali. — Torej je zbudilo v srce. Narod želi hrane, izobrazbe, a je nima! Dragi rojaki in rodoljubi slovenski, vi gospodje duhovniki, učitelji, odvetniki, profesorji itd., pomislite koliko koledarjev, večernic, knjig slovenske in hrvatske matice, knjige v Vaših zaprašnih knjižnicah!! Dajte, usmilito se jih, rešite jih temne ječe, ter pošljite jih vrlji »Iliriji« v Pobege! S tem, s tem boste koristili našemu zapuščenemu a ukaželjnemu narodu! Pokažite torej svoje rodoljubje v dejanju. Imena darovalcev bodo v resnici se zlatimi črkami zapisana v sreih vrhah Pobežanov, sedanjih in njihovih potomcev, a objavljena tudi v »Edinosti«. Prosim torej!! — Iliriji blagajnik gosp. Josip Bordoja je poročal, da je društvo imelo ogromnih stroškov za izlete — (v Marezige, Čezarje, Dekani itd.) in za pevske vaje, vsejedno je v blagajni še 139 K, in poseben fond za društveno zastavo ima že 169 K, katere se je nabralo ob raznih prilikah. Živio! — Predsednikom društva bil je zopet izvoljen neutrudljivi in vrlji rodoljub g. Rudolf Pečarič. —

Po zborovanju je »Ilirija« krasno prepevala do pozne ure. Ob tej veseli priliki se je g. Rud. Pečarič spominjal žalostne in revne naše deee, nade našega naroda v Pazinu in g. jurist Valentič je koj med ud nabral 11 K 14 st. za dijaško podporno društvo v Pazinu, katera svota se je izročila g. pevovodju Iv. Kuretu, da jo odpošlje na določeno mesto. S tem činom je vrla »Ilirija« zopet pokazala, da dobro umeva svojo nalogo in svoj namen. — Z radostnim srecem vrnil sem se

na svoj dom in potoma vsklikal: Živela Ilirija! živeli vrlji Pobežani! Bog Vam daj mnogo, mnogo podpornikov in darovalcev prepotrebnih knjig!!

Popotnik.

× Nabiranje prispevkov za Danteev spomenik prepovedano. Vlada je zabranila pobiranje prispevkov po Dalmaciji za Danteev spomenik v Zadru, utemeljivši to svojo uredbo s tem, da vlada v Dalmaciji velika beda.

× »Hrvatska zavarovalnica.« Vlada je dovolila hrvatski zavarovalni družbi »Croatia« razširiti svoj delokrog tudi na avstrijsko ozemlje. Radi tega nameruje ta prva in edina hrvatska zavarovalnica ustanoviti dve zastopstvi: jedno v Trstu za Istro in slovenske pokrajine, drugo pa v Zadru ali Spljetu za Dalmacijo.

× Ljudsko štetje. Po zadnjem ljudskem štetju ima Spljet nekaj nad 18.000 duš, Dubrovnik s predmestji pa okolo 10.000 duš.

× Od vojakov v Ameriko. Posestnik Markč (domače ime) pri Kosih blizu Kanala prosil je, da mu oprostijo sina triletne vojaške službe, ker ga rabi doma za delo. Tej prošnji je bilo ustrezno. Namesto pa, da bi bil sina obdržal doma, poslal ga je v Ameriko. Oblati so to izvedele in so radi tega minolega tedna Markča utaknili v zapor. Izvedelo se je tudi, da je Markč nekak agent za izseljevanje v Ameriko.

Vesti iz Kranjske.

* Prebivastvo Vipave. Trg Vipava štel je ob koncu leta 1900 — 1123 prebivalcev.

* Kmetijsko podružnico so ustanovili kmetovalci v Vrhpolji pri Vipavi.

* Melioracijski urad za Kranjsko. »Slovenec« poroča, da je kranjska deželna vlada poslala poročilo na Dunaj, da je na Kranjskem uvedenje melioracijskega urada nemogoče.

* Mraz na Kranjskem. Včeraj zjutraj je kazal toplomer v Ljubljani 11° R pod ničlo, po nekaterih krajih dežele pa celo 14° R pod ničlo. Mraz je pritril tice in divjačino v nižave.

* Častno svetinjo za štiridesetletno službovanje je dobil gosp. Florijan Vivoda, vpokojeni sodni sluga v Ložu.

* Umrl je v Ljubljani priljubljeni rodoljub, koncipient finančne prokurature g. dr. Pavel Drahsler.

Razne vesti.

Tiskovna sloboda v Srbiji. Vlada je nedavno objavila, da predložijo skupščini zakonski načrt o razširjenju tiskovne slobode, no, med tem se je vlada brzkone skesala in se je stvar za sedaj pokopala še pred njenim rojstvom. Oblasti postopajo s tiskovinami še vedno zelo samovlastno. Prve dni tega meseca so zaustavile nadalje izhajanje »Narodnih Novin«, če tudi ni bilo nobenega pravnega vzroka, ki bi opravičil ta korak.

Koliko se brigajo Buri za pisanje listov nam dokazuje sledeči slučaj: Burskemu državnemu tajniku Reitzu se je predstavil dopisnik dunajske »Neue Freie Presse«, na kar mu je Bur hladno odgovoril: »Primito raje puško in vstrelite štiri Angleže, s tem nam pomorete več, nego z vsemi svojimi časniki.« Isti državni tajnik je takoj po Krügerjevem odhodu v Evropo zapustil svoje mesto in stopil, kakor priprost vojak s puško v roki, v vrste generala Bothe.

Princ Boris bolan. Iz Gradca so pozvali primarija otroške bolnišnice prof. dr. Escherich-a k bolgarskemu princu Borisu, kateri je zbolel na legarju.

Brzobjavna poročila.

Kralj Milan.

DUNAJ 14. (B.) »Wr. Zeitung« objavlja v uradnem delu ceremonijel za prevoznjo, izloženje in pokop trupla Milanovega. (Truplo se je prepeljalo danes v srbsko cerkev na Dunaju, kjer je položeno na oder. Jutri v petek je prevedejo z vojaškimi častmi na državni kolodvor.)

DUNAJ 14. (B.) O odnašanju Milanovega trupla bo grof Evgen Zichy posloval kakor vrhni dvornik. Predpoludne je komisija, sestojeca iz srbskega poslanika Kristića in dvornih uradnikov, izvršila konstatcijo identitete in je o tem sestavila zapisnik, na kar so krsto zaprli. Predpoludne so po na-

logu kralja Aleksandra položili venec cvetja na krsto z napisom: Svojemu dragemu očetu, Aleksander.

Klavzule o carini na vino v pogodbi z Italijo.

BUDIMPEŠTA 13. (O. K.) V nadaljevanju razprave o proračunu ministerstva za poljedelstvo je izjavil poljedelski minister Daranyi, da se vlada zaveda težav, s katerimi se je boriti ogerskim producentom vina in da bo svojedobno o rešenju vprašanja carine na italijanska vina varovala koristi istih.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 14. (B.) Zjutranji listi poročajo iz Pretorije dne 12. t. m.: Polkovnik Babington je na nekem ogledovanju v Naunportu zajel mal burski komando, Buri so se branili trdovratno in so se udali se le, ko je bilo neko število njih ubito ali ranjeno.

Angleška posadka v Lidenburgu je bila minolega tedna napadena od Burov, ne pa da bi bilo prišlo do resnega boja.

KAPSTADT 14. (K.) Reuterjeva pisarna javlja: Tu sta se pripetila dva nova slučajja kuge in en slučaj smrti.

Nemiri na Španjskem.

MADRID 14. (B.) Popodom pogreba pesnika Campoamorja je prišlo do pojavov, posamične skupine so obmetavale neki nunski samostan s kamenjem, policija je streljanjem prepodila manifestante. Tudi na drugih krajih mesta je prišlo do demonstracij. Orožniki so potegnili sablje, o čemer je bilo več oseb ranjenih. Demonstranti so odgovarjali z metanjem kamenja. Mnogo oseb je bilo aretiranih; med tistimi tudi jeden častnik.

MADRID 14. (B.) V Madridu je proplašeno obsedno stanje; vojaške oblasti so prevzele posle vseh oblasti.

MALAGA 14. (B.) Nekaj francoskih duhovnikov, ki so hoteli potovati v Brazilijo, je bilo, ko so šli skozi mesto napadenih.

Trgovina in promet.

Tržaška posojilnica in hranilnica

je imela v tem letu, to je v 6 tednih, nad 1.000.000 K prometa. To veseli človeka, če pomisli, kako počasi je šlo prva leta in kako veselje in navdušenje je povzročilo med tržaškimi Slovenci, ko se je bil proglasil skupni promet od štirih let in pol in je isti znašal 1.000.000 K. Kako velik in močan se nam je zdel naš zavod in s kakim ponosom smo gledali nanj, ko je leta 1896 imel 568.527-81 gld. prometa — torej v enem letu en milijon kron; sedaj pa toliko v 6 tednih! Le tako čvrsto naprej — da se bomo čez 10 let še bolj čudili in občudovali delo in napredek — našega narod. zavoda v Trstu. — Napredek našega zavoda nam jamči našo bodočnost, vsak tržaški Slovenec in vsaka Slovenka bi morala imeti svojo hranilno knjižico — saj se lahko vlaga tudi po 1 krono; le začeti je treba, potem že gre. Slovenci in Slovenke, na noge vsi! Vsi dajte in spoljubajte še druge, da pokazemo tudi na tem polju — da smo tukaj!

Zahvala.

Podpisana se najiskrenejše zahvaljuje gg. F. Gustinčič-u in A. Orel-u, ki sta napravila in poklonila krasen nagrobni spomenik nje nepozabne au udu

Anton.

Ob enem se podpisana zahvaljuje slav. »Arimatejskemu društvu«, ki jej je izplačalo primerno svoto v pogrebne stroške. Srčna hvala.

BARKOVLAJE, 14. februarja 1901.

Rodbina Anton Pertot.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohišstva vseh vrst

• T R S T •

TOVARNA: Via Tesa, vogal Via Limitanea	ZALOGA: Piazza Rosario št. 2 (solsko poslopje) in Via Riborgo št. 21
---	---

Velik izbor tapecarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONJ IN FRANKO Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

Dunajska filjalka
Bankne vloge na knjižice s 4%.
 Banjalnica, berzno posredovanje, posojila na vred-
 nostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in
 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenska banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnica v akcijah 20,000.000 K.
 Reservni zaklad nad 7,000.000 K.
 Centrala v Pragi.
 Podružnice v Brnu, Plznu, Budejevicah, Pardubicah,
 Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Podpisani si časti naznanjati slav-
 nemu občinstvu v mestu, okolici in
 na deželi, da je prevzel

Zalogo olja, kisa, mila itd.
 v Trstu, ulica Barriera vecchia 4

Blago pošiljam franco na dom
 po naročilu na debelo in drobno. Po-
 šiljatve na deželo s poštnim povzajem.

Za mnogobrojne naročbe se toplo
 priporoča udani

Josip Gregorič.

Kompanjona trgovca

za kupčijo s tehničnim blagom z ne-
 koliko kapitalom i š č e renominirana
 tvrdka.

Tvrde se eventualno tudi proda
 z vsem inventarjem.

Več se poizvje pri upravi »Edinosti.«

V najem se odda ob deželni cesti Ri-
 bnica-Kočevoje ležeče

GOSTILNA

oddaljena od trga Ribnice 10 minut. Poja-
 snila daje lastnik Anton Pajnič, Goričavas
 pošta Ribnica, Dolensko.

V Dolini

pod št. 104 je na prodaj lepa, nova
 gopsoske hiša z obširnimi dvoriščem,
 hlevom, kletjo in dvema vratoma.

Ponudbe sprejema. I. Bergant v
 Dolini.

Važno za vsakega!

Razprodaja!

Po nečuvveno nizki ceni
 se dobi za samo

2 gl. 95 nč.
 krasna garnitura ob-
 stoječa iz

**14 krasnih drago-
 cenih predmetov**
 in sicer:

- 1 ura od niklja, Anker remont. (na željo tud
 posrebr.) z lepo razrezljanim pokrovom, točno
 urejena s 3 letnim jamstvom in škatljico.
- 1 krasna goldin ali nikljasta okropna veržica
 s privescem. Pariški sistem.
- 1 goldin igla, za kravate z imitir. briljanti.
- 1 par gumbov za manšete, znamka »Garantie«.
- 1 garnitura (5 komadov) gumbov za srajce in
 ovrtnike.
- 1 par uhanov iz pristnega srebra, uradno
 puncir.
- 1 goldin prstan s krasnim kamenom.
- 1 žepno ogledalo v etviu.

Vseh 14 krasnih in vrednostnih pred-
 metov z uro Anker-Remont, vred pošilja le
 za 2 gl. 95 nč. s povzajem ali po naprej
 poslanem denarju, tvrdka

BRÜDER HURVIZ

Krakovo - Stradom 17. - Krakovo

Neodgovarajoče sprejemem v 8 dneh nazaj in
 povrnen denar, vsled česar nima kupec nikakega rizika.
 Bogato ilustrovani cenik raznovrstnih drago-
 cenosti brezplačno in franco.

Razprodajalci in agenti se sprejemajo.
 Vsak kupec vdobi v dar brezplačno krasen
 žepni album s 15 razglednicami mesta Krakovo.

Ta sladna kava je priznana najboljša primas bobovi kavi, jako okusna in posebne redilne vrednos-
 naj se zahteva povsod le:

„Ljubljanska kreditna banka“
 v Ljubljani
 Spitalske ulice št. 2.

J. Pserhofer-jeve odvajalne krogeljice

so že več desetletij povsod razširjene, in malo družin je, kjer bi manjkalo to lahko in
 milo učinkuj. če domače sredstvo, katero priporoča občinstvu mnogo zdravnikov pr zlih
 nasledkih slabega prebavljanja in telesnega zapretja. Teh krogeljic, ki so tudi pod
 imenom Pserhofer-jeve krogeljice ali Pserhofer-jeve kri čistilne krogeljice znane,
 štane škatljica s 15 krogeljicami 21 krajcarjev, 1 zavitek s 6 škatljicami 1
 gl. 5 kr., pri prejšnji vpošiljatvi zneska štane s poštnine prosto vpošiljatvijo: 1 zavitek
 1 gl. 25 kr., 2 zavitka 2 gl. 30 kr., 3 zavitki 1 gl. 35 kr., 10 zavitkov
 9 gl. 25 kr. — Navod uporabe je priložen.

Jedina izdelovalna in glavna razpošiljalna zaloga

J. Pserhofer-jeva lekarna

Dunaj I., Singerstrasse št. 15.

Prosi se izrecno, „J. Pserhofer-jeve odvajalne krogeljice“

zahtevati in na to paziti, da ima napis na pokrovu vsake škatljice na navodilu o uporabi
 stoječi podpis J. Pserhofer in sicer z rudečimi črkami.

Balzam zoper ozeblino
 J. Pserhofer-jev, 1 lonček 40 kr., s
 poštnine prosto pošiljatvijo 65 kr

**J. Pserhofer-jev sok iz
 ozkega trpotca** razslizujoč, 1
 steklenica 50 kr.

**J. Pserhofer-jev balzam
 zoper golšo,** 1 steklenica 40 kr.
 pošiljatvijo 65 kr.

Stoll-ovi Kola-preparati
 izvrstno krepčilo za želodec in živce, 1
 liter kola-vina ali eliksirja 3 gl., 1/2 litra
 1 gl. 60 kr., 1/4 litra 85 kr.

**J. Pserhofer-jeva grenka
 želodčna tinktura** (preje živ-
 ljenska

esenca imenovana) — Lahko razstoplju-
 joče zdravilo, dražilnega in krepčujočega
 učinka na želodec pri oviranem prebav-
 ljanju, 1 steklenica 22 kr., 1 dvanajstoriga
 steklenie 2 gl.

**J. Pserhofer-jev balzam
 zoper rane,** 1 steklenica
 50 kr.

Tannochinin-pomada
 J. Pserhofer-jeva, najbolje sredstvo
 za rast las, 1 pušica 2 gl.

Zdravilni obliž za rane
 pok. prof. Stendel-a, 1 lonček 50 kr., s
 poštnine prosto pošiljatvijo 75 kr.

Univerzalna čistilna sol
 A. W. Bulrich-a, domače sredstvo proti
 slabu prebavi, 1 zavoj 1 gl.

Razeu tu imenovanih preparatov so v zalogi še vse v avstrijskih časnikih ogla-
 šene tu- in inozemske farmacevtske specialitete ter se preskrbje vsi predmeti, katerih morda
 ne bi bilo v zalogi, na zahtevanje točno in najceneje.

Pošiljatve po pošti izvršujejo se najhitreje proti temu, da se prej vpošlje
 denar, večje naročbe tudi proti povzetju zneska.

Če se prej vpošlje denar (najbolje s poštno nakaznico), potem
 je poštnina mnogo cenejša, nego pri pošiljatvah proti povzetju.

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
 za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/4 %	30-dnevni odkaz 2 1/2 %
30- " " 3 3/4 %	3-mesečni " 2 1/2 %
	6- " " 2 1/2 %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih ban-
 kovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse
 v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in odnosno
 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.
 v vredn. papirjih 2% na vsako svoto. V napoleonih
 brez obresti.

Nakaznice
 na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropave
 Reko kako v Zagreb, Arad, Bieltz, Gablonz, Gradec
 Sibinj, Inomestu, Czovec, Ljubljano, Linc, Olomeu,
 Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez stroškov.

Kupnja in prodaja
 bitku 1% provizije.

Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predujmi.
 Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente
 v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih —
 provizija po jako umestnih pogojih.
 Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.
 Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke
 italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem
 kursu.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali
 srebrni denar, — inozemski bankovci itd. po pogodbi

Nabirajte že rabljene

poštne znamke vseh dežel in vrst, tudi
 najnavadnejše. S tem po-
 magate ubogim dečkom pri vzgoji za duhovski stan.
 Lepe nabožne spominke, zlasti križevniške rožne vence,
 svetinje sv. Antona in praškega Jezuska držite za
 marke. — Pisati in poslati je pisarni „Città“ v
 Bregenc (Predarelsko).

Zaloga pohištva in ogledal
RAFAELA ITALIA
 TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, in spalnice
 prejemnice, žimnic in peresnic, ogledal in
 železnih blagajn, po cenah, da se ni bati
 konkurence.

Najbolja prevlaka za podove
 je Fernolendtov
bliščeči lak ↓ ↓ ↓
 ↓ za podove

v četero nijansah za mehak les, ki pokrije vsako
 prejšno prevlako, se ne prilepi, se ga lahko opere in
 je trpežen. Za 10 m. zadostuje 1 kg. po 2 kroni
 v plehasti škatlji.

Ces. in kralj. privilegirana

tovarna kemičnih izdelkov
ST. FERNOLENDT

Zaloga:
Dunaj, I Schulerstrasse št. 21
 Ustanovljena 1832.

Razpošilja se tudi po poštnem povzjetju.

Nadaljne specialitete: pisalna in kopirna črnila
 nepremočljive masti za usnje, patentovano sredstvo
 za ohranjanje podplatov „Vandol“. Kovinska čistilna
 zmes, srebrne in zlate čistilna mila, laki za usnje in
 bronasti lak kakor tudi vsega sveta najbolje

leščilo (biks)

Cenik pošljem brezplačno poštnine prosto.

Nabirajte že rabljene

poštne znamke vseh dežel in vrst, tudi
 najnavadnejše. S tem po-
 magate ubogim dečkom pri vzgoji za duhovski stan.
 Lepe nabožne spominke, zlasti križevniške rožne vence,
 svetinje sv. Antona in praškega Jezuska držite za
 marke. — Pisati in poslati je pisarni „Città“ v
 Bregenc (Predarelsko).

GOSTILNA
Pri Gambrianusu.
 Via Rossetti št. 2
 Odrpta vsaki dan do polnoči.

Podpisana naznanja slavnemu občinstvu,
 da toči vina prve vrste in sicer:

vipavsko belo po	44 novč
istersko črno po	40 »
dalmatinsko po	36 »
brijsko rebulo po	44 »
in izvrstno senožeško pivo po	24 »

Kuhinja preskrbljena je vedno z gorkimi
 in mrzlimi jedili, ter štane:

kosilo s prikuho	18 novč.
porejja pečenke s solato	30 »
kuretina in teletina cvrta	
porejja	30 »

Vse druge jedi po jako nizkih cenah
 Za obilen obisk priporoča se slav. slo-
 venskemu občinstvu udana

Marija Butkovič.

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu
 v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez
 kapitala in rizika z razpečevanjem zako-
 nito dovoljenih državnih papirjev in srečk.
 Ponudbe pod naslovom Ludwig Oester-
 reicher v Budimpešti, VIII Deutschgasse, 8.

C. Klemt.
 Tovarna za zatvornice (Jalousien)
 Braunau na Bavarskem.

Priporoča svoja 6-kratno odlikovana no-
 vovrstna lesena zastirala (Rouleaux), in
 zaluzije. — Ceniki gratis.

Agentje
 za privatne odjemalce se povsod ščejo.

Najboljši in najpopolnejši
glasovirji (pianini)

se vkupijo najceneje proti takojšnemu plačilu
 ali na mesečne obroke od 16 kron više (tudi
 na deželo) neposredno pri tovarnarju

HENRIK BREMITZ-u
 c. kr. dvornem založniku glasovirjev (pianinov)
 v TRSTU, Borzni trg št. 9.

Svetovna razstava v Parizu 1900 »Srebrna kolajna«, ki je naj-
 višje odlikovanje Avstro-Ogerske za pianoforte.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih
 cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nč. za
 besedo: za večkratno insercijo pa se cena primerno
 zniža. Cglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo
 po 10 gl. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih
 obrokih. Najmanjša objava 30 nč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica Acquedotto 8
 Zaloga vsakovrstnih
 vin in butelj. Postrežba točna, cene zmerno.

Krčme.

Potočnik Fran ima gostilno v ulici Ireneo
 št. 2., toči istrsko, dal-
 matinsko in belo vipavsko vino ter Steinfeldsko pivo
 vsaki čas mrzle jedi. Odrpto vedno do polnoči.

Obuvala.

Rehar Peter ulica Riborgo št. 2b. Velika
 zaloga in delavnica vsako-
 vrstnega obuvala po naročilu.

Pekarne in sladčičarne.

H. Stibel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso
 filijalka ulica Riborgo 15 ima
 velko pekarno in sladčičarno. Vedna zaloga vsako-
 vrstnih tort, krokandov, konfetov, raznovrstnih sladčič
 v kosih in v škatljicah, finih biškotov, različnih li-
 kerjev in vin v buteljkah za poroke, birme, krste in
 druge slavnostne prilike. Vsakovrsten, vsak dan več-
 krat pečen fin in navaden kruh se razpošilja po po-
 godbi in naročilu franco na dom in trgovcem v
 razprodajo.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pe-
 karna in sladčičarna,
 svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema
 tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Cenjene gospodinje
 skusite da ta naša
 izborna sladna kava
 najde pot v vsako
 slovensko hišo.

Posojila na vrednostne papirje proti
 nizkim obrestim.
 zavarovanje proti kurzni izgubi.
 Promese k vsem žrebanjem.

akup in prodaja
 vseh vrst rent, državnih papirjev, za-
 stavnih pisem, srečk, novcev, valut itd.
 po najkulantnejših pogojih.

Sprejemanje denarnih vlog
 na vložne knjižice, na tekoči račun in
 na girokonto s 4 1/2 % obrestovanjem od
 dne vloge do dne vzdiga.
 Eskompt menjic najkulantneje.
 Borzna naročila.